Przemoc wobec kobiet z niepełnosprawnościami

W Polsce brak jest szczegółowych statystyk oraz badań przemocy wobec osób niepełnosprawnych. W 2009 roku Instytut Psychologii Polskiej Akademii Nauk przeprowadził badania społeczeństwa polskiego w zakresie stosowania przemocy wobec osób niepełnosprawnych w rodzinie. Wyniki pokazują, że ponad 30% Polaków zna przypadki stosowania przemocy wobec osób z niepełnosprawnością; 31,9% respondentów zetknęło się z uderzaniem lub biciem (poza własna rodziną respondentów), 34,3% z szarpaniem lub popychaniem, zaś 34,4% z izolowaniem lub zamykaniem, 39,9% z zabieraniem dóbr materialnych, 19,7% z przemocą seksualną. Najczęściej relacjonowaną formą przemocy psychicznej było wytykanie i zarzucanie niepełnosprawności fizycznej lub psychicznej (34,4 %). W 2012 roku wśród osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej było 14.127 kobiet. Niestety w Polsce brak jest szczegółowych statystyk oraz badań przemocy wobec kobiet niepełnosprawnych.

W biurze Rzecznika Praw Obywatelskich 20.11.2013 roku odbyła się konferencja pt. „Zapobieganie przemocy wobec kobiet"- Anna Mazurczak z biura Rzecznika Praw Obywatelskich podkreśliła, że kobiety z niepełnosprawnościami to jedna z grup najbardziej narażonych na przemoc. Jednak wciąż jest to problem niewidoczny – trudny do zbadania i wykrycia. Na zlecenie Rzecznika Praw Obywatelskich przeprowadzono badania wśród specjalistów, którzy zajmują się pomocą ofiarom przemocy. Pytano ich o to, dlaczego kobiety z niepełnosprawnościami, które są ofiarami przemocy, tak rzadko szukają pomocy. Ich zdaniem dzieje się tak dlatego, że często żyją one w przekonaniu, że zasłużyły na przemoc, bo i tak codzienne życie z nimi jest trudne. Duże znaczenie ma też uzależnienie od sprawcy – boją się utraty pomocy w wykonywaniu codziennych czynności, utraty schronienia i trafienia do ośrodka pomocy społecznej. Nie bez znaczenia jest również zależność finansowa, a także przeświadczenie, że nie uzyskają pomocy skutecznie i szybko. Dodatkowo kobiety niepełnosprawne intelektualnie mogą nie zdawać sobie sprawy z tego, że to, czego doświadczają to przemoc i że mogą szukać wyjścia z tej sytuacji. Brakuje programów i materiałów edukacyjnych dla osób niesprawnych intelektualnie, co dodatkowo pogłębia ten problem. Renata Durda (kierowniczka Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia" Instytutu Psychologii Zdrowia) w piśmie „Niebieska linia" (2011 rok) w artykule o przemocy wobec kobiet niepełnosprawnych zwraca uwagę, że najlepszą profilaktyką przemocy ukierunkowaną na potencjalne ofiary jest dobra integracja społeczna osób niepełnosprawnych i jak najszerszy ich dostęp do informacji i kanałów komunikacji od najmłodszych lat (od przedszkoli poprzez edukację szkolną po miejsca pracy). Ważną kwestią jest dostosowanie materiałów do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami m.in. pismem obrazkowym, w piśmie Braille'a czy dostępne w polskim języku migowym.

Z raportu „Przemoc wobec kobiet z niepełnosprawnościami i kobiet starszych – raport z badania jakościowego z 2012 roku" wynika, że członkowie służb wchodzący w skład zespołów interdyscyplinarnych nie mają do czynienia z dużą liczbą przypadków przemocy wobec kobiet

starszych i kobiet z niepełnosprawnościami, sugerując, że problem z identyfikacją wynikać może z nieuwzględniania w statystykach niepełnosprawności, na przykład w formularzu Niebieska Karta. Trudno zatem mówić o skali przemocy wobec kobiet niepełnosprawnych w Polsce. Również sam formularz Niebieskiej karty nie jest przystosowany do potrzeb kobiet niepełnosprawnych (m.in. w piśmie braille'a czy piśmie piktograficznym.

Należy wprowadzić w formularzu Niebieskiej Karty zmiany , które uwzględniają potrzeby osób z niepełnosprawnościami. W danych formularza powinno się wprowadzić kategorię rodzaju i stopnia niepełnosprawności ofiary przemocy. Na tej podstawie oraz w oparciu o prowadzone badania i analizy powinny być publikowane dane na temat skali i charakteru zjawiska przemocy wobec osób z niepełnosprawnościami. Należy wprowadzić programy, kampanie informacyjne dotyczące przeciwdziałania przemocy wobec osób niepełnosprawnych.